

Mottagare
Arbetsmarknads- och socialnämnden

Riktlinjer för familjehemsvård av barn och unga

Arbetsmarknads- och socialförvaltningens förslag till arbetsmarknads- och socialnämnden

- Riktlinjer för familjehemsvård av barn och unga antas.

Arbetsmarknads- och socialförvaltningen

Anna-Lena Engstedt
Förvaltningschef

Sammanfattning

Riktlinjer för familjehemsvård av barn och unga är ett styrdokument främst riktat till socialsekreterare som utreder och fattar beslut inom området. Tidigare riktlinjer fastställdes av socialnämnden i september 2015. Arbetsmarknads- och socialförvaltningen har nu arbetat fram ett förslag till nya riktlinjer som arbetsmarknads- och socialnämnden föreslås anta.

Beskrivning av ärendet

Arbetsmarknads- och socialnämnden beslutade den 2 januari 2019, § 1004, att styrdokument som antagits av föregående socialnämnd och gymnasie- och arbetsmarknadsnämnd som omfattar den nya arbetsmarknads- och socialnämndens ansvarsområden, skulle gälla till dess att de reviderats av den nya nämnden.

Befintliga riktlinjer för familjehemsvård av barn och unga fastställdes av socialnämnden den 23 september 2015.

Riktlinjerna för handläggning av ärenden inom familjehemsvård omfattar barn och unga som är placerade i familjehem och jourhem med stöd av

socialtjänstlagen (SoL) samt lag med särskilda bestämmelser om vård av unga (LVU) och är ett styrdokument främst riktat till socialsekreterare som utreder och fattar beslut inom området. Syftet med riktlinjerna är att de ska vara vägledande i arbetet med rättssäker utredning, behovsbedömning och uppföljning av insatser. Riktlinjerna är ett komplement till gällande lagstiftning och andra nationella styrdokument och regelverk inom området och innebär inte någon inskränkning i förhållande till dessa.

En omfattande omarbetning av riktlinjerna har gjorts bland annat utifrån aktuell lagstiftning och aktuella föreskrifter. De nya riktlinjernas struktur motsvarar den i Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd (SOSFS 2012:11) om socialnämndens ansvar för barn och unga i familjehem, jourhem, stödboende och hem för vård eller boende, med kompletterande handbok, Placerade barn och unga, som uppdaterades i april 2020.

I nedanstående avsnitt följer en beskrivning av riktlinjernas innehåll. Utöver de uppdateringar som gjorts förekommer mindre justeringar som avser att förtydliga och förbättra riktlinjerna utan att förändra deras nuvarande innebörd.

Sammanfattning av innehåll

I *avsnitt 1* tydliggörs syfte och målgrupp för riktlinjerna medan *avsnitt 2* som handlar om grundläggande bestämmelser vid familjehemsvård, har uppdaterats och kompletterats med delar som handlar om barnets rätt och behov, bemötande och delaktighet och samverkan. Detta avsnitt beskriver också vilka lagar och styrdokument som ligger till grund för verksamheten.

Bland nya lagar och föreskrifter kan nämnas:

- Förenta Nationernas (FN:s) konvention om barnets rättigheter blev svensk lag den 1 januari 2020, barnrättslagen (2018:1197).
- En ändrad förvaltningslag (2017:900) gäller sedan 2017.
- En ändrad kommunallag (2017:725) gäller sedan 2017.
- Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd (SOSFS 2012:11) om socialnämndens ansvar för barn och unga i familjehem, jourhem, stödboende eller hem för vård eller boende har uppdaterats.¹
- Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd (SOSFS 2014:5) om dokumentation i verksamhet som bedrivs med stöd av SoL, LVU, LVM och LSS.² (HSLF-FS 2016:89) har uppdaterats.
- Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd (SOSFS 2011:5) om Lex Sarah har uppdaterats.

---

¹ Meddelandeblad 05/2019

² Uppdatering framgår av HSLF-FS 2018:24

- Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd (SOSFS 2011:9) om ledningssystem för systematiskt kvalitetsarbete har uppdaterats.

Därutöver har flera interna styrdokument uppdaterats, ändrats eller tillkommit, exempelvis riktlinjer för rapportering, utredning och anmälan av lex Sarah och riktlinjer för systematiskt kvalitetsarbete.

Avsnitt 3, om kompetens och förhållningssätt för personal som arbetar med handläggning och uppföljning av ärenden som rör barn och unga inom arbetsmarknads- och socialnämndens ansvarområde har lagts till. Kompetenskraven regleras i 3 kap 3 a § SoL och Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd (SOSFS 2014:7) om behörighet att utföra vissa arbetsuppgifter i socialtjänstens barn- och ungdomsvård.

Avsnitt 4 handlar om de grundläggande principerna för dokumentation om vården i familjehem. Bland annat tydliggörs hur dokumentationen ska ske i barnets respektive familjehemmets akt, och vilka regler som gäller för sekretess.

Avsnitt 5 handlar om olika placeringsformer inom familjehemsvård och beskriver processen för rekrytering och utredning av nya familjehem. Avsnittet beskriver också förutsättningarna för en god vård som ska vara trygg, säker, ändamålsenlig och präglas av kontinuitet.

Avsnitt 6 beskriver delar som ska utredas och klargöras inför placering i familjehem.

Avsnitt 7 utgör delar som handlar om uppföljning, överväganden och omprovning av placering, under tiden för placering i familjehem. Avsnittet berör även barnets rätt till umgänge och umgängesbegränsning vid placering enligt LVU.

Avsnitt 8 beskriver hanteringen när det sker förändringar i vården vid placering i familjehem. Förändringar som kan uppstå är till exempel omplacering eller vårdnadsöverflyttning. Avsnittet beskriver också socialnämndens skyldighet att uppmärksamma risker och missförhållanden vid placering i familjehem.

Avsnitt 9 handlar om socialtjänstens ansvar när vården upphör, planering inför och uppföljning efter vårdens upphörande. *Avsnitt 10* beskriver vad som gäller kring ekonomi, till exempel om socialförsäkringsförmåner och föräldrars ersättningsskyldighet under placering i familjehem.

De uppdateringar som görs i riktlinjerna bedöms inte medföra några negativa konsekvenser för barn utan ligger i linje med socialtjänstens ansvar med grund i barnrättslagen. Allt arbete vid socialnämnden ska bedrivas i enlighet med

FN:s konvention om barnets rättigheter som sedan den 1 januari 2020 är lag i Sverige (barnrättslagen). Arbetet ska även följa bestämmelserna i 1 kap. 2 § SoL om att särskilt beakta barnets bästa, som utgår från artikel 3 i barnkonventionen, samt 11 kap. 10 § SoL om barnets rätt att komma till tals som även återfinns i artikel 12 i barnkonventionen. En bedömning av barnets bästa görs i varje enskilt ärende.

Förslaget till beslut har inga ekonomiska konsekvenser.